

Warszawa, 29-01-2025 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

VII.521.6.2014.PKR

Pan
Mirosław Wróblewski
Prezes Urzędu Ochrony Danych
Osobowych
PURDE

Szanowny Panie Prezesie,

na przestrzeni ostatnich lat Rzecznik Praw Obywatelskich wielokrotnie zwracał się do organu do spraw ochrony danych osobowych¹, wskazując na problem związany z przetwarzaniem danych osobowych przez Instytut Pamięci Narodowej (dalej jako: IPN), w tym odnoszący się do braku możliwości usunięcia nieprawdziwych informacji czy niemożności uzupełnienia informacji udostępnionych w Biuletynie Informacji Publicznej IPN².

Wątpliwości Rzecznika budziła przyjęta przez Organ wykładnia art. 71 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2023 r. poz. 102.; dalej jako: ustawa o IPN), który wyłączał stosowanie w działalności Instytutu Pamięci Narodowej przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych, z wyjątkiem prowadzenia Bazy

---

¹Pierwotnie do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (dalej jako: GIODO), a następnie do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych (dalej jako: Prezes UODO lub Organ).

² Zob.: <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/ochrona-danych-osobowych-w-dzialalnosci-ipn>,
<https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-przetwarzanie-danych-osobowych-ipn-puodo-odpowiedzi>

Materiału Genetycznego, a następnie – przepisów RODO³ (art. 124 pkt 3 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2018 r. poz.1000)).

Taki stan prawny budził wątpliwości w zakresie zgodności z prawem do prywatności i prawem do ochrony danych osobowych, gwarantowanych w art. 47 i art. 51 Konstytucji RP.

Z tych przyczyn, w piśmie z dnia 21 października 2020 r., skierowanym do ówczesnego Prezesa UODO - Pana Jana Nowaka, zwracałem uwagę na wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 25 sierpnia 2020 r. w sprawie I OSK 3325/19, w którym orzeczono, że „przepis art. 71 [ustawy o IPN], traktować należy jako normatywną podstawę do stosowania regulacji rozporządzenia z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (...) względem danych, które co do zasady pozostają poza jego zakresem”. Zdaniem NSA, „odmienne podejście oznaczałoby, że dane znajdujące się w rejestrach Instytutu Pamięci Narodowej pozostają poza jakąkolwiek kontrolą, co byłoby niezgodne z normą zawartą w art. 51 ust. 4 Konstytucji RP w świetle jej bezpośredniego związku z regulacją art. 47 Konstytucji”.

Jak akcentowałem wówczas, w ślad za powołanym wyżej orzeczeniem Naczelnego Sądu Administracyjnego – motyw 158 RODO wprost przewiduje możliwość jego stosowania do przetwarzania danych osobowych w celach archiwalnych. Z takim zaś przypadkiem mamy do czynienia, m.in. wówczas gdy intencją skarżącego jest np. uzupełnienie lub usunięcie nieprawdziwych jego zdaniem danych w Biuletynie Informacji Publicznej IPN. Modyfikacja danych zawartych w Biuletynie niewątpliwie mieści się bowiem w zakresie przetwarzania danych osobowych w celach archiwalnych, a z perspektywy przywołanych wcześniej regulacji konstytucyjnych – objęta jest zakresem regulacji RODO.

W powołanym wyżej wyroku przesądzono także, że Urząd Ochrony Danych Osobowych „odmawiając wszczęcia postępowania administracyjnego nie może argumentować swojego działania brakiem właściwości, co miało miejsce w niniejszej sprawie. Jeżeli bowiem organ, który otrzymał wniosek uzna się za niewłaściwy, wówczas zastosowanie znajduje art. 65 lub 66 k.p.a. W konsekwencji, po zbadaniu

---

³Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, p. 1–88; powołane jako: RODO).

treści podania i stwierdzeniu braku właściwości organ winien albo przekazać sprawę organowi właściwemu (art. 65 § 1 k.p.a.), albo, jeżeli takowego nie jest w stanie ustalić lub gdy właściwy jest sąd powszechny - zwrócić podanie wnoszącemu (art. 66 § 3 k.p.a.)". Z tych przyczyn w ocenie Sądu „nie było podstaw do odmowy wszczęcia postępowania ze względu na brak regulacji normujących zmianę danych zawartych w katalogach IPN, skoro tego rodzaju normą był właśnie powołany wyżej przepis Konstytucji RP, jak również przepisy RODO, których zastosowanie IPN winien był rozważyć”.

W odpowiedzi na powyższe uwagi (w piśmie z 31 października 2022 r.) – Organ wskazał, że w działalności IPN określonej w ustawie o IPN, przepisy RODO nie mają zastosowania, z wyjątkiem Bazy Materiału Genetycznego. W odniesieniu do drugiej z wyżej zasygnalizowanych kwestii wskazano, że w przypadku formalnie poprawnych skarg dotyczących działalności IPN prowadzone są postępowania administracyjne, lecz w innych przypadkach odmawia się wszczęcia takich postępowań.

W tych okolicznościach, pismem z dnia 13 września 2023 r., zwróciłem się do Prezesa UODO - Pana Jana Nowaka z prośbą o informacje na temat postępowań prowadzonych w związku z wydanymi przez Naczelny Sąd Administracyjny wyrokami, tj. wyrokiem z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie III OSK 2600/21 oraz powołanym wyżej wyrokiem z dnia 25 sierpnia 2020 r. w sprawie I OSK 3325/19.

W piśmie z dnia 2 października 2023 r. Organ ponownie podkreślił, że w odniesieniu do działalności IPN – Urząd Ochrony Danych Osobowych stosuje się do przepisów ustawy o IPN, które wyłączają większość obszarów działalności IPN spod regulacji RODO, z wyjątkiem prowadzenia Bazy Materiału Genetycznego. Wskazano również, że w przypadku skarg spełniających wymogi formalne dotyczących tej działalności podejmowane są postępowania administracyjne, jednak w wielu przypadkach odmawia się ich wszczęcia z uwagi na ograniczony zakres stosowania przepisów o ochronie danych osobowych wobec IPN. Ponadto, organ zaznaczył, że w razie uchylecia postanowień o odmowie wszczęcia postępowania przez sądy administracyjne prowadzone są działania zmierzające do merytorycznego rozstrzygnięcia spraw. Organ poinformował mnie ponadto, że od 25 maja 2018 r. rozpatrzono osiemnaście skarg dotyczących działalności IPN. W dwunastu przypadkach odmówiono wszczęcia postępowania, a w pozostałych prowadzono postępowania administracyjne.

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2024 r. poz. 1264 ze zm.) — zwracam się do Pana Prezesa z uprzejmą prośbą o ponowną ocenę aktualności przedstawionego wyżej stanowiska w świetle orzecznictwa Naczelnego Sądu Administracyjnego. Jednocześnie uprzejmie proszę o przybliżenie aktualnej praktyki rozpatrywania skarg przez Urząd Ochrony Danych Osobowych w zakresie przetwarzania danych osobowych przez IPN.

Z poważaniem

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/